

Aan:
Bezirksregierung Weser Ems
t.a.v. de heer B. Greten
Theodor-Tantzen-Platz 8
26122 OLDENBURG
DUITSLAND

Assen, 27 februari 2004
Ons kenmerk 9/6.7/2004001919
Behandeld door mevrouw L.A.E. van Dijk (0592) 36 56 56
Onderwerp: Bezwaarschrift inzake procedure afvalverbrandingsinstallatie (AVI) en
biomassaverbrandingsinstallatie (BVI)

Geachte heer/mevrouw,

Door middel van deze brief geven wij aan dat wij bezwaar hebben tegen de verlening van de bij u aangevraagde vergunningen voor de AVI en de BVI op basis van de documenten die ter inzage liggen.

Dit schrijven is een vervolg op onze eerdere correspondentie in deze procedure, te weten:

- op 7 augustus 2003 hebt u in het kader van de UVU een Scopingstermin belegd. Wij hebben in dit kader onze Stellungnahme ingediend;
- bij brief van 12 november 2003 hebben wij u in kennis gesteld van ons standpunt met betrekking tot de aanvraag en het Milieueffectrapport (MER). Daarbij zijn ook de opmerkingen van de gemeente Coevorden en de VROM-Inspectie, Regio Noord betrokken. Het gaat daarbij met name om juridische vragen die bij de VROM-Inspectie, Regio Noord en bij gedeputeerde staten van Drenthe leven;
- bij brief van 11 december 2003 hebben gedeputeerde staten van Drenthe advies uitgebracht aan de Bezirksregierung als onderdeel van de ontvankelijkheidstoets door het bevoegd gezag.

Ons bezwaar bestaat in hoofdzaak hieruit dat wij van mening zijn dat, ten aanzien van een aantal onderwerpen, eerst meer (technische) informatie moet worden verstrekt voordat tot een beslissing kan worden overgegaan. Daarnaast is niet altijd even duidelijk wat uw standpunt als bevoegd gezag is ten aanzien van een aantal (juridische) zaken die bij de behandeling van de vergunningaanvraag naar onze mening aan de orde moeten komen. Er bestaat onder andere onduidelijkheid over de juridische situatie rond vergunningverlening en de verantwoordelijkheden van de bevoegde gezagen

daarbij. Tevens blijkt uit de aanvraag niet welke wijzigingen het plan ondergaat, indien alleen op Duits grondgebied wordt gebouwd. Vanwege het ontbreken c.q. nog niet beschikbaar zijn van deze informatie, verzoekt het college de Bezirksregierung Weser Ems het besluit omtrent de integrale vergunning aan te houden totdat de juridische situatie helder is en alle milieu-informatie, zoals gevraagd in de richtlijnen voor het Nederlandse MER (inclusief een alternatief waarin alleen op Duits grondgebied wordt gebouwd) beschikbaar is.

In dat Nederlandse MER wordt namelijk - mede in het kader van de Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC)-richtlijn - onderzocht aan welke emissie-eisen kan worden voldaan (de best beschikbare techniek).

Daarbij dient naar onze mening het IPPC BAT-document (Draft Reference Document on Best Available Techniques for Waste Incineration, May 2003) als referentiekader te worden beschouwd.

In dit verband merken wij op dat een dergelijk onderzoek in het kader van de Duitse procedure naar onze mening ten onrechte niet is uitgevoerd.

Een uitgebreide toelichting op onze bezwaren vindt u in de bijlage bij deze brief. Deze bijlage maakt integraal deel uit van dit bezwaarschrift.

Wij zouden graag van u vernemen wat uw standpunt terzake is. Tevens verzoeken wij u met vorenstaande opmerkingen rekening te houden bij uw beslissing omtrent de vergunningaanvraag.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
gm/coll.

Afschrift aan:

- het college van gedeputeerde staten van Overijssel, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle
- de gemeente Hardenberg, Postbus 500, 7770 BA Hardenberg
- de gemeente Coevorden, Postbus 2, 7740 AA Coevorden
- de gemeente Emmen, Postbus 30001, 7800 RA Emmen
- de VROM-Inspectie, Regio Noord, Postbus 30020, 9700 RM Groningen
- Bundesland Niedersachsen, staatssekretär für Umwelt, Herr Dr. C. Eberl, Archivstraße 2, 30169 Hannover, Duitsland

Naar aanleiding van de terinzagelegging van de aanvraag van vergunningen voor het bouwen en bedrijven en de aanvraagdocumentatie van de firma Bewehrungs- und Betoncenter Europark (BBE) GmbH en de firma Infracom GmbH, Itterbeck, wil het college van gedeputeerde staten van Drenthe de volgende zaken binnen het kader van de bezwaarprocedure onder de aandacht van het bevoegd gezag brengen.

Juridisch

De initiatiefnemer heeft gekozen voor een zeer gecompliceerde constructie (zowel bouw- als eigendomstechnisch¹). De reden voor deze constructie is niet bekend dan wel onduidelijk, mede gelet op het feit dat de initiatiefnemer aangeeft dat het om een drietal afzonderlijke inrichtingen gaat. De te doorlopen procedures (Milieueffectrapport (MER), milieuvergunning- en bouwvergunningprocedure en bestemmingsplanwijziging in Nederland, alsmede het Duitse MER en vergunning in Duitsland) roepen daardoor veel vragen op. De vragen hebben voornamelijk betrekking op de definitiebepaling en verschillen in bevoegdheid en regelgeving. Derhalve is besloten om die vragen via een drietal sporen beantwoord te krijgen.

- Via de inspraakprocedure van de Duitse stukken (thans in het voorliggende document aan de orde).
- Via het spoor van het op te stellen MER voor de installatie op Nederlands grondgebied door middel van de richtlijnen.
- Via een extern bureau als "expert opinion".

Met betrekking tot dit laatste spoor is inmiddels een offerte gevraagd aan een drietal deskundigen. Het gaat hierbij om vragen betreffende de definiëring van de inrichting naar Nederlands, Duits en Europees recht (van belang voor het kunnen verlenen van een Wet milieubeheer(Wm)-vergunning), de van toepassing zijnde regels voor internationaal afvaltransport (het complex van de drie installaties is grensoverschrijdend), de verschillen in wet- en regelgeving en met name de verschillen in normering (gelden in Nederland dezelfde emissie-eisen als in Duitsland) en ook om vragen betreffende de definitie van een bouwwerk (van belang voor de afgifte van een bouwvergunning) en de eventuele wijziging van het bestemmingsplan.

Inrichting

De drie installaties kennen diverse verbanden c.q. bindingen. De verbrandingsinstallatie op het Nederlandse deel kan niet los worden gezien van een aantal bij- of hulpinstallaties (ook op Duits grondgebied). Het is dus niet zonder meer duidelijk, voor welke installatie het college straks uiteindelijk de aanvraag moet beoordelen: alleen voor de afvalverbrandingsinstallatie (AVI) op Nederlands grondgebied of ook voor de andere installaties. Als de drie installaties als één inrichting moeten worden beschouwd, is het de vraag wie bevoegd gezag is: het college voor het geheel of alleen voor het deel dat in Nederland staat? Als het college voor het geheel van de drie installaties bevoegd is, welke bevoegdheid blijft er dan nog voor de Duitse overheid (Bezirksregierung Weser Ems) over? Andersom geldt natuurlijk ook: als de Duitse overheid voor alle installaties als geheel bevoegd gezag is, welke bevoegdheid komt het college dan terzake nog toe? En stel dat een van de beide overheden voor alle drie installaties bevoegd is, wat heeft dat dan voor consequenties voor de ingediende aanvraag (in Duitsland) en de nog in te dienen aanvraag (in Nederland)? Het wordt van belang geacht om dergelijke vragen ook aan de Bezirksregierung Weser Ems te stellen. Uit de stukken blijkt namelijk niet wat hun standpunt hieromtrent is. Overigens kan het zo zijn dat in de Duitse wetgeving hier anders mee

¹ Er is sprake van drie verschillende BV's voor drie installaties; deze BV's worden, naar verluidt, verenigd in een holding. Daarnaast worden de twee AVI's in één gebouw zodanig gesitueerd dat de landsgrens er doorheen loopt.

wordt omgegaan. Het college heeft reeds in augustus 2003 aan de Bezirksregierung Weser Ems gevraagd om genoemde aspecten te behandelen in het MER c.q. de aanvraag.

In het Duitse MER wordt niet uitgewerkt hoe de (totale) inrichting zal worden gewijzigd, indien alleen op Duits grondgebied zal worden gebouwd, indien een vergunning aan de Nederlandse kant niet wordt verleend. In de Startnotitie voor het Nederlandse MER wordt aangegeven dat deze situatie wel zal worden uitgewerkt. Deze informatie is echter in het Duitse MER niet opgenomen. Naar de mening van het college zal de Bezirksregierung Weser Ems bij haar besluit rekening moeten houden met de consequenties voor de bouw en de daarmee gepaard gaande effecten bij aanleg en gebruik, indien de inrichting aan de Nederlandse kant niet gerealiseerd wordt.

Normering

Onder normering wordt verstaan de te hanteren normen voor bijvoorbeeld emissies. Daarnaast kan het begrip Normering ruimer worden gezien als wet- en regelgeving. Er is normering op Europees niveau en op nationaal niveau, zowel in Duitsland als in Nederland.

De vraag is nu, in hoeverre de Duitse regelgeving afwijkt van de Nederlandse regelgeving, of de Bezirksregierung Weser Ems van alle relevante verschillen op de hoogte is en op welke wijze het daarmee omgaat.

In de bezwaarprocedure moet hier expliciet aandacht voor worden gevraagd om te voorkomen dat door vergunningverlening (dus normstelling) door de Bezirksregierung Weser Ems, het college voor voldongen feiten wordt geplaatst.

In het kader van de normering moet ook gedacht worden aan het feit, dat (blijkens de aanvraag zoals die in de Duitse procedure is ingediend) een handeling plaats kan vinden in het ene land, terwijl de gevolgen (uitstoot) merkbaar zijn in het andere land.

Verschillen in normering moeten in ieder geval verklaard kunnen worden en waar mogelijk vermeden; de Bezirksregierung moet hierop worden gewezen.

Ten slotte wordt in het kader van normering ook met name de Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC)-richtlijn genoemd. Voorkomen moet worden dat normen een eigen leven gaan leiden, terwijl de stand van de techniek (vastgelegd in een BREF) uitgangspunt moet zijn. Meer hierover is beschreven in het onderdeel Lucht.

Algemeen toepassing methodieken

Bij de inhoud van de UVU wordt door het college een aantal kanttekeningen gezet. Een groot aantal van deze opmerkingen betreft specifieke informatie die puntsgewijs per thema wordt besproken in de volgende paragrafen. In deze paragraaf worden een aantal meer algemene opmerkingen geplaatst ten aanzien van gehanteerde methodieken.

- In de tekst van het Duitse MER ontbreken in veel gevallen de onderbouwingen van de conclusies. Tevens wordt niet gerefereerd aan bronnen die aan de informatie ten grondslag liggen.
- Voor de beoordeling van effecten wordt mede gebruikgemaakt van de term Irrelevante criteria. In het Duitse MER staat het volgende (pagina's 6 en 7 van de UVU): "Indien deze criteria worden overschreden, is een meer precieze beschouwing van de desbetreffende stof of ingreep op de uitwerking van het ecosysteem in principe niet noodzakelijk. In geval van overschrijding is het daarentegen in eerste instantie noodzakelijk, met inachtneming van concrete verhoudingen, vast te stellen of de stofconcentratie of -vracht in een aanzienlijke omvang respectievelijk of een ingreep te verwachten is. Enkel in dit geval vindt een meer diepgaande beschouwing van de te verwachten ecologische effecten plaats en/of worden compensatiemaatregelen voorgesteld."

In het MER is, bijvoorbeeld voor het aspect lucht, niet gekeken naar de werkelijk verwachte vracht (die op basis van bestaande installaties kan worden afgeleid), maar is gesteld dat de installatie qua emissie aan het criterium van irrelevantie zal voldoen.

De afweging, of op basis van de omvang van de vracht nog dieper gekeken moet worden naar ecologische effecten of naar compensatie, wordt, zo blijkt uit de UVU, niet gemaakt. Aangezien men blijkbaar geen goede inschatting van de emissies kan maken, komt de vraag naar voren wat gedaan wordt als blijkt dat het irrelevantie criterium wordt overschreden. Welke aanvullende maatregelen kan initiatiefnemer dan op korte termijn nemen om effecten verder te mitigeren?

- Ten aanzien van de nulvariant wordt aangegeven dat de nulvariant geen wijziging (ten opzichte van het voornemen?) zal impliceren. Men stelt dat vanwege de politieke wil om een bouwplan rechtsgeldig te laten worden en een plan met betrekking tot het gebruik van het oppervlak al in werking is, er op de vestigingsplaats zal worden gebouwd; echter op een andere manier. Vervolgens wordt gesteld dat de prognose van de ontwikkeling van de nulvariant slechts in algemene vorm mogelijk is. Men had er voor moeten kiezen om, indien niet bekend is welke invulling aan het terrein gegeven wordt, de huidige situatie als referentie te kiezen. Door op voorhand uit te gaan van een bouwplan van 45 m (wat voor het Nederlandse deel in ieder geval niet is toegestaan!) en door het verlies van biotoop etc. uit te gaan, worden de effecten gebagatelliseerd. Immers, het nulalternatief dient als referentie. De aannames in de tabel zijn willekeurig (geen verandering voor mensen te verwachten) en onnavolgbaar (verbetering van de luchthygiënische kwaliteit).
- Ten aanzien van geluid wordt in de UVU gesteld dat op alle te beschouwen immissieplaatsen de immissiewaarden worden nageleefd. Hieraan wordt de conclusie verbonden dat er geen sprake is van (negatieve) effecten. Naleving van waarden betekent echter geenszins dat er geen effecten zijn. Ten opzichte van een huidige situatie (of een nulsituatie waarbij van totaal andere activiteiten sprake kan zijn) kan wel degelijk effect in meer of mindere mate optreden. In dit kader kan de vraag in algemene zin worden gesteld of de methodische beoordeling wel op de juiste wijze is toegepast.
- De conclusie voor alle effecten bij alle aspecten is dat er geen effecten optreden bij de bouw en het in bedrijf hebben van de inrichting (zogenaamde beoordeling BSII). Een dergelijke conclusie bij de realisering van een AVI kan niet correct zijn. Het stellen van geen effect, wanneer aan de normen wordt voldaan, is een niet correcte toepassing van de beoordelingsmethodiek (nog los van de keuze van invulling van de nulvariant).

Lucht

- IPPC

Op 24 september 1996 heeft de Raad van de Europese Unie, richtlijn 96/61/EG, de zogenaamde IPPC-richtlijn, vastgesteld. Deze richtlijn bepaalt onder andere dat milieuvergunningen voor aangewezen categorieën Industriële inrichtingen moeten waarborgen dat in die inrichtingen alle passende preventieve maatregelen tegen belasting van het milieu worden getroffen, met name door het toepassen van de best beschikbare technieken (Best Available Techniques (BAT)). Ter nadere invulling van de richtlijn worden met bijdragen van alle lidstaten BAT vastgelegd in zogeheten BREF's (BAT Reference Documents). Ook voor afvalverbranding wordt een BREF opgesteld. De Nederlandse bijdrage voor dat BREF is verschenen in 2002. In mei 2003 is een eerste Draft Reference Document on Best Available Techniques for Waste Incineration verschenen.

De IPPC-richtlijn verplicht de lidstaten het uiteindelijke BREF als officieel referentiedocument "in aanmerking te nemen" bij het vaststellen van een milieuvergunning².

In de aanvraag wordt ten aanzien van de emissie van de op te richten verbrandingsinstallatie uitgegaan van de maximale emissie-eisen waaraan moet worden voldaan (bovengrenzen)³. Mede in het kader van de IPPC-richtlijn zou moeten worden onderzocht c.q. moeten worden aangegeven aan welke emissie-eisen kan worden voldaan (de best beschikbare techniek). Referentiekader daarbij zou moeten zijn, het IPPC BAT-document, Draft Reference Document on Best Available Techniques for Waste Incineration (May 2003), dat in het kader van genoemde IPPC-richtlijn is opgesteld.

Zeker is dat de in de aanvraag beschreven installatie niet de best beschikbare techniek is, zoals die staat beschreven in genoemd BAT-document. De emissies zullen daardoor hoog zijn in relatie tot BAT. Benadrukt wordt dat het voor het milieu relevante (schadelijke) emissies zijn.

- Ten aanzien van lucht wordt in het MER aangegeven dat in het gebied verder geen industrie met luchtmissies aanwezig zijn. Het diervoederbedrijf lams ligt echter op zeer korte afstand van de geplande locatie en kent luchtmissies. Op enige afstand liggen nog meerdere bedrijven als Forbo Coevorden die emitteren naar de lucht. De stelling is dan ook onjuist.
- Ten aanzien van lucht wordt in hoofdstuk 4.2.5 van het MER gesteld dat voor het geval dat het irrelevantie criterium voor de afzonderlijke luchtverontreinigende stoffen niet kan worden nageleefd, voor een schoorsteenverhoging dient te worden uitgegaan van lagere emissiewaarden. Onduidelijk is wat met deze zin wordt bedoeld. Tevens is de vraag waarom in een dergelijk geval niet gekeken wordt naar aanvullende rookgasreinigingsstappen⁴.
- In de tekst ontbreekt een beschouwing over PM10 (fijnstof). Ook bij het overzicht van de emissiegrenswaarden wordt fijnstof niet genoemd. Voor fijnstof bestaan in Nederland ook immissiegrenswaarden. Aan deze effecten zal in de tekst aandacht moeten worden besteed.
- *Verspreiding en immissie*

Voor de beoordeling van de verspreiding van de emissies wordt gebruikgemaakt van een verspreidingsmodel dat gebaseerd is op dezelfde principes als het in Nederland gebruikelijk te hanteren Nieuw Nationaal Model. De berekende immissie wordt getoetst aan de in Duitsland geldende immissiegrenswaarden. Indien voldaan wordt aan het irrelevantie criterium dat de berekende immissie vanwege de Europark Verbrandingsinstallatie (EVI) minder dan 3% - 5% bedraagt van de immissiegrenswaarde, wordt geen nader onderzoek naar de immissie gedaan. Blijkens de aanvraag wordt voor alle onderzochte stoffen voor wat betreft de immissie voldaan aan het irrelevantie criterium.

Het beoordelingskader in Nederland voor de luchtkwaliteit bestaat voor een deel uit niet-wettelijke normen, het maximaal toelaatbaar risico en voor een deel uit grenswaarden die vastliggen in het Besluit luchtkwaliteit (2001). De berekende immissiewaarden blijven ook onder de 3% van de in Nederland gehanteerde waarden.

² In artikel 2, sub 11, van de IPPC-richtlijn wordt aangegeven dat bij de bepaling van de best beschikbare technieken de in bijlage IV vermelde punten speciaal in aanmerking moeten worden genomen. Bijlage IV bevat overwegingen waarmee in het algemeen of in bijzondere gevallen "rekening moet worden gehouden" bij de bepaling van de best beschikbare technieken. "In aanmerking nemen" is daarmee gelijk aan het in de Nederlandse wet gebruikte begrip Rekening houden met, zoals gehanteerd in bijvoorbeeld artikel 8.8, tweede lid, van de Wm. Dit betekent dat het bevoegd gezag in beginsel dus niet zal mogen afwijken, tenzij er van een bijzonder geval sprake is en een adequate motivering wordt gegeven (zie De Wet milieubeheer, studiepocket van prof. F.C.M.A. Michiels, pagina 59).

³ Bovengrenzen zijn vastgelegd in de EG-richtlijn betreffende de verbranding van afval (2000/76/EG). In Nederland wordt de richtlijn geïmplementeerd in het in de eerste helft van 2004 te verschijnen Besluit verbranden afvalstoffen.

⁴ De hier beschreven aanpak is ontoelaatbaar in verband met het principe van bestrijding aan de bron. Nederland kent een trits: 1. proces; 2. nageschakelde techniek en 3. end-of-pipe.

Geur

Ten aanzien van geur wordt in het MER c.q. de aanvraag gesteld dat de totale geurbelasting in de omgeving van de EVI wordt bepaald door de reeds aanwezige belasting met daarbij de bijdrage van de EVI. Overeenkomstig de Duitse regelgeving mag de totale geurbelasting zodanig zijn dat een installatietypische geur niet meer dan 10% van de jaarlijkse uren, op elke willekeurige plaats waar mensen gedurende langere tijd aanwezig kunnen zijn, waarneembaar mag zijn. De bijdrage van de EVI aan de totale geurbelasting is bepaald met behulp van een verspreidingsmodel op basis van geuremissiegegevens van vergelijkbare installaties.

- De uiteindelijke conclusie met betrekking tot de geurbelasting, veroorzaakt door de EVI, is dat voldaan wordt aan het irrelevantie criterium, namelijk dat de EVI-geur op relevante plaatsen in de omgeving nergens meer dan 2% van de jaarlijkse uren ruikbaar zal zijn. Niet duidelijk is wat de eventuele reeds aanwezige geurbelasting is, zodat niet duidelijk wordt wat de totale geurbelasting in de omgeving is.
- Over de reeds aanwezige geurbelasting wordt wel aangegeven op welke wijze deze moet worden bepaald, namelijk door olfactometrische proefpersoonverkenningen binnen een meetperiode van drie maanden, maar over hoe groot deze belasting is, zijn geen gegevens vermeld.
- Onduidelijk is of voldaan wordt aan de eis dat een installatietypische geur niet meer dan 10% van de jaarlijkse uren waarneembaar mag zijn.
- Overigens geldt ook ten aanzien van geuremissie dat niet wordt aangegeven aan welke laagst mogelijke emissie met de best beschikbare techniek kan worden voldaan, maar dat wordt gerefereerd aan vergelijkbare installaties.

Geluid

Het akoestisch onderzoek is niet goed te beoordelen. De berekeningen zijn erg summier uitgevoerd. De opgegeven bronvermogens (L_w) zijn bijzonder laag ingeschat. In algemene zin kan worden gesteld dat het akoestisch onderzoek een te optimistische voorstelling van zaken geeft. Hierdoor zijn de uitkomsten (immissiewaarden) zowel in de dag- als de nachtperiode laag. In de nachtperiode zijn de genoemde waarden zelfs verkeerd berekend, waardoor zij in de tabellen te laag worden voorgesteld. De beoordeling verschilt met de Nederlandse wetgeving waardoor er een scheef beeld ontstaat. De beoordelingsperioden zijn anders ingedeeld, waardoor vergelijking mank gaat. In de rapportage is vermeld dat de Duitse dag van 6.00 uur tot 22.00 uur en de nacht van 22.00 uur tot 6.00 uur loopt. In Nederland is de beoordelingsperiode voor de dag van 7.00 uur tot 19.00 uur, de avond 19.00 uur tot 23.00 uur en de nacht 23.00 uur tot 7.00 uur. In de rapportage zijn immissiewaarden vermeld. De straffactoren voor de verschillende beoordelingsperioden zijn in de tabellen niet meegenomen, waardoor er ook op dit punt een vertekend beeld ontstaat.

- De emissie van de totale installatie is onduidelijk aangegeven en niet goed te herleiden.
- Tevens zijn de transportbewegingen niet goed inzichtelijk gemaakt. Het aangegeven en berekende bronvermogen van de transportactiviteiten zijn tevens te laag ingeschat.
- In het onderzoek is uitgegaan van het plaatsen van de AVI op het Europark. Dit is in het akoestisch onderzoek inzichtelijk gemaakt. De te verwachten geluiduitstraling van het gehele Europark, dus gecumuleerd, is echter niet inzichtelijk gemaakt. Het is daarom ook niet mogelijk een oordeel te geven over de te verwachten akoestische effecten op Nederlands grondgebied.

Externe veiligheid/installatieveiligheid

De drie installaties van het EVI-project zijn - bezien vanuit de Nederlandse regelgeving - niet de zogenaamde BRZO-plichtig. Het kan zijn dat de Duitse regelgeving op een andere wijze voorziet in het thema Externe veiligheid. Ten aanzien van installatieveiligheid worden de volgende opmerkingen gemaakt.

- Ten aanzien van de beoogde maatregelen ter bescherming van de gemeenschap en de directe omgeving tegen overige gevaren, aanzienlijke nadelen en aanzienlijke overlast wordt aangegeven dat door de omgeving bepaalde risicobronnen niet aanwezig zijn. In dit kader wordt geen melding gemaakt noch het risico ingeschat van de aanwezigheid van het munitieopslagdepot.
- Ten aanzien van storingsbeperkende maatregelen wordt gerefereerd aan brandpreventiemaatregelen. Niet is aangegeven welke andere storingsbeperkende maatregelen dan bij brand mogelijk zijn. Het gaat hier om bescherming tegen overige gevaren, aanzienlijke nadelen en aanzienlijke overlast. Uitval van rookgasreiniging kan bijvoorbeeld aanzienlijke nadelen of overlast veroorzaken. Welke maatregelen zijn in een dergelijke situatie voorzien? Zijn alle mogelijke storingen in beeld gebracht? Is er een goede risico-inventarisatie gemaakt?

Energie

Blijkens de aanvraag wordt bij de voorgenomen activiteit, zowel ten aanzien van het energieverbruik van de inrichting, als de benutting van de bij de verbranding vrijkomende energie, niet de best beschikbare techniek toegepast. Ook hier zou, mede op grond van de IPPC-richtlijn en bijbehorend BAT-document, de best beschikbare techniek in de aanvraag moeten worden beschreven.

Afvalbeleid

In het MER wordt onvoldoende aandacht besteed aan het thema Afval. Dit blijkt onder andere uit het feit dat:

- duidelijke massabalansen per installatie en voor de totale inrichting ontbreken c.q. onvolledig zijn;
- geen informatie beschikbaar is als het gaat om de samenstelling van de te verwerken afvalstromen; dit is met name van belang om de in- en uitgaande stromen per installatie te kunnen toetsen aan de Europese afvalstoffenlijst (onderscheid "afval - gevaarlijk afval"). In dit kader valt op dat geen aandacht besteed is aan de verwerking van spoorbuisen en alles wat daar mee te maken heeft (samenstelling en technologie);
- de verwerking van zuiveringsslib onvoldoende inzichtelijk is gemaakt in termen van samenstelling en massabalansen;
- geen toetsing aan het vigerende Duitse afvalbeleidsplan heeft plaatsgevonden.

Grensoverschrijdend afvaltransport (Europese verordening op de overbrenging van afvalstoffen)

- Ten aanzien van de technische beschrijving van de voorgenomen activiteit wordt aangegeven dat er één gemeenschappelijke bunker is. Hiermee blijkt de opmerking over het niet hebben van grensoverschrijdend transport opmerkelijk. Ten aanzien hiervan zijn in de wandelgangen wel opmerkingen gemaakt, waarbij werd aangegeven dat er een blinde muur in de bunker zou worden geplaatst. Echter, kijkend naar het gebruik van twee grote kranen en een gezamenlijk stortbordes en (voor-zover bekend) vrij transport binnen de inrichting lijkt een dergelijke ingreep zonder nut. Zie ook het onderdeel Algemeen juridisch. Overigens is de blinde muur niet in de tekening, behorende bij de aanvraag, terug te vinden.

- In de "korte beschrijving" wordt aangegeven dat in Nederland verschillende soorten spoortrajecten zullen worden gesaneerd. Daarbij hoort ook het verwerken van houten spoorbielzen. De bielzen zullen in een thermische bioverwerkingsinstallatie op Duits grondgebied worden verbrand. Toch staat in dezelfde korte beschrijving dat er geen grensoverschrijdend afvaltransport zal plaatsvinden, omdat elke lijn separaat kan worden bereikt. Er zal voor de bielzen echter grensoverschrijdend transport plaatsvinden waarmee de opmerkingen in de beschrijving niet correct zijn. Ten aanzien van het grensoverschrijdend transport geeft de UVU geen dan wel onvolledige of onjuiste informatie. Het feit dat elk land zijn eigen toegang tot het terrein en daarmee tot de verbrandingslijn heeft, is absoluut geen garantie dat er geen grensoverschrijdend transport plaatsvindt. Informatie over routing ontbreekt, evenals inzicht in de procedures om (intern) grensoverschrijdend transport te voorkomen (en hoe dit te handhaven is). Indien wel grensoverschrijdend transport zal plaatsvinden binnen het bedrijf, ontbreekt informatie over hoe dit vergunningstechnisch geregeld zal worden.
- In het MER wordt niet aangegeven hoeveel afval uit Nederland en hoeveel afval uit Duitsland komt, wat het herkomstgebied is en wat de samenstelling is. Ook voor de reststoffen wordt niet aangegeven wat de kwaliteit is, welk deel wordt hergebruikt, wat de afzetmarkt is en wat er gebeurt met de stoffen die niet hergebruikt kunnen worden (inclusief bestemming).
- In dit verband is ook van belang de definitieafbakening van de inrichting (onderdeel Juridisch). Onduidelijk is waarom gekozen wordt voor drie installaties op de grens.

Technologie

- In het MER worden geen uitvoeringsalternatieven beschreven. Dit geldt zowel voor de verbrandingstechnieken (roosteroven versus wervelbedoven) als voor de rookgasreinigingstechnieken (natte dan wel semi-droge gaswassing). Ten aanzien van de rookgasreiniging worden geen verschillende opties overwogen. De zonder verdere motivering gekozen en beschreven variant representeert niet de best beschikbare techniek, wat leidt tot een onnodig hoge emissie en immissie. Zie ook onderdeel Lucht.
Weliswaar is de beschrijving van het in Nederland verplichte zogenaamde meest milieuvriendelijke alternatief volgens de Duitse m.e.r.-regels niet verplicht, doch dit laat onverlet dat wel een beschrijving van de techniekalternatieven in voormelde zin verlangd kan worden.
Zonder een dergelijke vergelijking biedt het Duitse MER (UVU) onvoldoende informatie om een afgewogen besluit te kunnen nemen.
Specifiek geldt dit nog voor de verwerking van spoorbielzen. Op basis van de bestaande informatie (diverse MER-en die in Nederland zijn opgesteld) kan geconcludeerd worden dat - nog los van de te installeren rookgasreinigingstechnologie - de in het Duitse MER beschreven verwerkingstechnologie in de vorm van een watergekoelde roosteroven een ongeschikte technologie is.
- Om de technische beschrijving inzichtelijk te maken zou het ondersteunen van de tekst met schematische weergaven gewenst zijn.
- Ten aanzien van slibverbranding wordt vermeld dat het mogelijk moet zijn 10% van het slib mee te verbranden. Uit de formulering blijkt niet dat men daar ervaring mee heeft. Bestaat er daardoor voldoende inzicht in de effecten op het proces en de emissies?
Er wordt gemeld dat verwerking van gemalen slakken mogelijk is. Indien er geen afzet, is wat gebeurt er dan mee? Wat is de kwaliteit ervan? Is er opslag voor langere tijd om op de vraag in te spelen?
- Tijdens het warmlopen of het afkoelen van de installatie wordt gesteld dat het weefselfilter via een bypass kan worden omzeild. In de tekst wordt niet aangegeven wat dit betekent voor de emissies, hoe lang zo'n proces duurt en hoe vaak het voorkomt.

- Op pagina 22 van de vertaling wordt gesproken over mogelijke uitval van het E-filter. In een dergelijk geval krijgt het weefselfilter tien keer zoveel stof te verwerken. Kan het filter dat aan of wordt in een dergelijk geval de bypass om het weefselfilter gebruikt? Wat zijn de effecten op de emissie van een uitval van het E-filter? Er wordt niet vermeld welke maximale stofemissie door de leveranciers van de filters wordt gegarandeerd.
- Bij de SNCR-installatie wordt gesproken over een temperatuurbereik van 850°C tot 1.050°C. Eerder is aangegeven dat er gewerkt wordt bij 850°C. Men zit daarmee aan de onderzijde van de T-range. Kan een optimale werking van de SNCR-installatie worden gegarandeerd?

Mens, ecologie en landschap

- Ten aanzien van de mens wordt aangegeven dat het onderzoek naar het effect op de individuele milieugebieden qua invloed op de mens geen aanzienlijke effecten zijn te verwachten. Op geen enkele wijze wordt aangegeven wat onder aanzienlijke effecten wordt verstaan en op welke wijze specifiek naar de mens is gekeken.
- Ten aanzien van planten en dieren wordt aangegeven dat niet bekend is of zich hier volgens de rode lijst bedreigde planten en/of dieren bevinden. Er is niet aangegeven waarom dit niet is uitgezocht en/of hiervoor de relevante instanties zijn benaderd. Een UVU dient ervoor onder andere op dit gebied informatie ten behoeve van de besluitvormer te leveren. Het simpelweg vermelden dat men dit niet heeft uitgezocht is onvoldoende.
- In de stukken wordt verwezen naar compensatie. Onduidelijk blijft waaruit de compensatie bestaat en welke effecten op natuur en landschap aanleiding geven tot compensatie.
- Ten aanzien van het landschap wordt voor de autonome ontwikkeling aangegeven dat een wijziging van het landschap zal plaatsvinden, omdat in het bouwplan bouwhoogtes tot 45 m toelaatbaar zijn. Voor het Nederlandse deel, waar dit MER onder andere over gaat, geldt een dergelijke bouwhoogte niet. Het vigerende bestemmingsplan laat slechts een bouwhoogte toe van 15 m. Daarbij is de aannahme dat in de autonome ontwikkeling de grenzen van de mogelijkheden benut zullen worden, niet terecht. Zolang geen concrete bouwplannen bestaan, zouden de effecten getoetst moeten worden aan de huidige situatie.
- Ten aanzien van het grondwater wordt aangegeven dat "de ingreep in het vernieuwingsniveau van het grondwater al in het kader van het bouwplan is voorgesteld en geëvalueerd". Onduidelijk blijft welke wijzigingen ten aanzien van het grondwater worden bedoeld en of deze ook van invloed zijn op de flora en fauna.
- Ten aanzien van de bodem wordt aangegeven dat het onderzoeksgebied niet is vervuild met zware metalen. Vervolgens wordt vermeld dat ervan moet worden uitgegaan dat de waarden ten aanzien van concentraties van een aantal zware metalen niet worden overschreden. Hieruit blijkt dat de daadwerkelijke concentraties in de bodem niet bekend zijn. Onduidelijk blijft hierdoor wat de mogelijke effecten zijn voor de flora en fauna. Monitoring en onderzoek zijn op dit punt gewenst.
- Ten aanzien van het onderzoek naar vogels zou tevens gekeken moeten worden naar de seizoenstrekroutes.
- Voor de fauna in het algemeen wordt vermeld dat gevoelige diersoorten tijdens en na realisatie van de inrichting kunnen uitwijken naar naburige levensruimten. Onduidelijk blijft of de belasting van ecotopen in de naburige omgeving nog voldoende ruimte laat voor toename van aantallen van bepaalde soorten.
- Ten aanzien van de flora en fauna wordt aangegeven dat de effectbeschrijvingen zich beperken tot de vestigingsplaats. Onduidelijk is waarom niet een bredere omgeving bekeken is, zodat bijvoorbeeld ook naar het effect van depositie op gevoelige soorten in de omgeving gekeken wordt.

- Ten aanzien van het landschap wordt onder meer gesteld dat "een classificatieniveau" niet vereist is, waarmee bedoeld wordt dat de effecten niet beoordeeld worden, omdat de vestigingsplaats van de installatie zich in een in aanmaak zijnde bouwplangebied bevindt. Echter, dit wil niet zeggen dat er geen effecten optreden. En juist hierop dient een UVU zich te richten.

Ruimtelijke effecten

- Het Duitse MER is bijna geheel gericht op milieuaspecten. De ruimtelijke aspecten komen heel summier aan de orde. In de samenvatting wordt ingegaan op de landschappelijke effecten aan de zuidzijde van het plangebied en wordt aangegeven dat er compensatie zal plaatsvinden. Hoe die compensatie plaats zal vinden, wordt vervolgens niet aangegeven. Deze opmerking is ook gemaakt bij het onderdeel Mens, ecologie en landschap.
- In de samenvatting wordt geen link gelegd met de Duitse ruimtelijke procedures. In de achterliggende rapporten staat wel iets over de aanpassing van het bestemmingsplan (Bauplan) en de aanwezigheid van het munitiedepot. Dit is echter summier. In Nederlandse MER's wordt (meestal) de relatie met de ruimtelijke ordening beschreven. In het geval van de AVI Coevorden is het van belang te weten welke Duitse ruimtelijke procedures gevolgd moeten worden om de AVI daadwerkelijk te kunnen bouwen en wat de stand van zaken betreffende die procedures is.
- Voor wat betreft het munitieopslagdepot is al een opmerking gemaakt bij het onderdeel Externe veiligheid/installatieveiligheid. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

Bodem, water en grondwater

- Ten aanzien van afvalwater wordt aangegeven dat de inrichting een nettowaterverbruiker is. Niet wordt aangegeven of alle afvalstromen die ontstaan, bijvoorbeeld het percolaat uit de bunker, elders in het proces ingezet kunnen worden. Daarmee blijft onduidelijk of een nettoverbruiker niet toch een te lozen waterstroom kent. Een schematische weergave van de verschillende stromen in het bedrijf en een waterbalans moeten worden opgesteld om deze informatie inzichtelijk te presenteren.
- In de UVU wordt in het geheel geen melding gemaakt van het voornemen van de initiatiefnemer om een koelwaterbassin aan te leggen door middel van een zandwinning. In de Startnotitie voor de Nederlandse MER wordt hiervan wel melding gemaakt. Tijdens een bijeenkomst met de Commissie voor de Milieueffectrapportage is dit voornemen ook aangekondigd. Een dergelijk onderdeel van de inrichting had deel van deze UVU moeten uitmaken. Hieromtrent dient alsnog aanvullende informatie verstrekt te worden.
- In paragraaf 5.5.1 wordt gesproken over de depositie op stille waters. Er wordt in dit stuk echter geen conclusie getrokken ten aanzien van de (ernst van de) effecten.
- Onduidelijk is hoe groot de bluswateropvang is op het terrein, waardoor nu niet ingeschat kan worden of er risico is voor vervuiling van het oppervlaktewater bij een calamiteit.
- Ten aanzien van verzurende stoffen wordt in de UVU gemeld dat bij vestiging in bossen in principe elke bijkomende invoer van verzurende of eutrofische stoffen dient te worden vermeden. In dit kader verwacht men dat het verzuringspotentieel in de toekomst door het door het voornemen veroorzaakte bijkomende belasting niet aanzienlijk zal stijgen. Vervolgens beoordeelt men het effect als neutraal (BSII: geen effect). Een bijdrage in een situatie, waarvan gesteld moet worden dat elke bijdrage ongewenst is, moet niet als neutraal worden beoordeeld.
- Ook de effecten van luchtverontreiniging op de bodem worden als niet aanwezig beoordeeld. In de UVU wordt in dit kader geen aandacht besteed aan langdurige cumulatieve effecten.

Transport

- Ten aanzien van de aanvoer van afval wordt aangegeven dat 70% per spoor en schip zal zijn. Onduidelijk is wat het aandeel is dat per schip wordt aangevoerd en of ook Duits afval per schip wordt aangevoerd (grensoverschrijdend transport?). In de UVU wordt niet vermeld welke klasse schepen op de vaarweg zijn toegelaten en of het aantal schepen tot capaciteitsproblemen op de vaarweg kan leiden.
- Voor het Duitse deel is aangegeven welke verkeersintensiteiten (personenauto's en vrachtverkeer) gelden voor de Duitse toegangswegen. Voor de Nederlandse wegen is dit niet gedaan. Er is ook niet aangegeven hoe de procentuele bijdragen zijn van het verkeer wat van en naar de inrichting gaat (per weg).

gm/coll.